

יוחי חט"ו שיחה ג'

לרוב הענינים נשאר ראובן הבכור, אך מצד הפחז והבהלה (לא עצם המעשה) ניטל ממנו הכהונה ומלכות, מפני שהם ענינים ששייכים להנהגת הזולת. וניתנו ליהודה, מפני ש"מטרף גו" שהציל את יוסף ותמר.

"ראובן בכורי אתה וגו' פחז כמים אל תותר" (מט, ג-ד). ברש"י: "יתר שאת, ראוי היית להיות יתר על אחיך בכהונה לשון נשיאות כפים. ויתר עז, במלכות ומי גרם לך להפסיד כל אלה: פחז כמים הכעס והחיפזון אשר מהרת להראות כעסך וכו' לך: אל תותר וכו'".

בתרגום מפרש: שהי' ראוי לג' דברים, גם בכורה, וניטלה ממנו. וצריך להבין מדוע אין רש"י מפרש כך הרי בפסוק נזכר ג"כ "בכורי אתה"?

"מטרף בני עלית". ברש"י: "מטרף, ממה שחשדתיך בטרוף טורף יוסף וכו' וכן בהריגת תמר שהודה צדקה ממני וכו'".

צריך להבין מהו ההכרח לפרש "וכן בהריגת תמר" והרי בתמר לא נזכר הלשון "טרף".

גם צריך להבין בזה שהמלכות ניתנה ליהודה מפני טעמים אלו, והרי גם ראובן ניסה להציל את יוסף ואדרבא רצה להשיבו אל אביו, ולא למכרו, וכן "היה עסוק בשקו על שבלבל וכו'" אף שהי' ריבוי זמן אח"כ, והי' לו הצטדקות שעשה זה לכבוד אמו וכו'.

והביאור: הטעם שניטלה הכהונה והמלכות מראובן הוא הפחז והבהלה לא עצם המעשה. ומפני שעצם המעשה לא הי' כ"כ גרוע א"כ לרוב הענינים נשאר ראובן הבכור. אך מצד הפחז והבהלה ניטלה הכהונה והמלכות ממנו. והוא מפני שהכהונה והמלכות הוא בשייכות לאחרים, שצריך להנהיג אותם בישוב הדעת, ולכן ניטלה ממנו מפני הפחז והבהלה שהיתה בו שלכן "בלבל וכו'" בשייכות לאביו – זולת. וניתן ליהודה מפני ש"עלית", שהציל את ראובן ותמר, דאף שמעלת ראובן בזה הוא נעלה יותר כנ"ל, אך זהו רק בשייכות לעצמו, אך לפועל לא הציל את יוסף (ואדרבא זה שראובן עסק בשקו ובתעניתו - התשובה שלו - לא רק שלא עזר בשייכות לאחרים, אלא אדרבא הזיק ליוסף, דאילו לא הי' עסוק בתעניתו, יתכן שהיה יוכל להציל את יוסף מהמכירה). משא"כ יהודה, שבענין העיקרי לענינינו - הצלת הזולת - הועילה תשובת יהודה.

וההוראה: עד כמה חשובה ההתעסקות עם הזולת, שזהו כל התורה כולה, ובזה תלוי הגאולה, "יעלה הפורץ לפניהם".